LIBRIS | We know books

OCTAVIAN SOVIANY

Corabia beată

seria *Lelian*,
cartea a III-a

Hyperliteratura

Cuprins

LIBRIS | We know books

Partea a șasea
Pârjolul.....9

Capitolul I
Cererea în căsătorie.....15
Capitolul II
Vești din Normandia.....26
Capitolul III
Rue Nicolet.....45
Capitolul IV
Logodna.....56
Capitolul V
Norii.....73
Capitolul VI
Războiul.....85
Capitolul VII
Căsătoria.....99
Capitolul VIII
Republica.....111
Capitolul IX
Iarna Asediului.....125
Capitolul X
La Victor Hugo.....140
Capitolul XI
Pierre Duchâtelet.....156
Capitolul XII
În arestul Republicii.....170
Capitolul XIII
Armistițiul.....188

HERMIS | We know books

Capitolul XIV
Omoară-mă, Lelian!.....203
Capitolul XV
Scânteia.....220
Capitolul XVI
Comuna.....234
Capitolul XVII
Vin versaillezii!.....251
Capitolul XVIII
Pățania lui Thérèse.....268
Capitolul XIX
Au învins!.....279
Capitolul XX
Primesc o scrisoare.....294

Partea a șaptea
Taifunul.....305

Capitolul I
Un geniu necunoscut.....312
Capitolul III
Vizitatorul nocturn.....333
Capitolul IV
Fugarul.....342
Capitolul V
Mirele infernal.....354
Capitolul VI
Rebelul.....365
Capitolul VII
Crucifixul.....381
Capitolul VIII
Rémy.....391

LEDIS We know books

Capitolul IX
Mama îmi găsește o slujbă.....401
Capitolul X
O cină în Batignolles.....412
Capitolul XI
Georges.....422
Capitolul XII
Fantin-Latour.....432
Capitolul XIII
Iarăși la mama.....442
Capitolul XIV
Tabloul.....455
Capitolul XV
Ușuraticele cazne ale iubirii.....464
Capitolul XVI
Teatrul Odéon.....476
Capitolul XVII
Coppée se joacă!.....490
Capitolul XVIII
Scandalul.....505
Capitolul XIX
Un ultimatum.....517

LIBRIS | We know books

Capitolul I

Cererea în căsătorie

Lăsând deoparte orice introducere și trecând peste regulile elementare de politețe, i-am scris lui Charles o scrisoare de câteva rânduri, în care îi spuneam, scurt și cuprinzător, că intenționam să mă căsătoresc cu Thérèse și îl imploram să pună o vorbă bună pentru mine, atât pe lângă sora lui cât și pe lângă părinții acesteia. Am alergat într-un suflet la poștă, am aruncat scrisoarea în cutie, apoi m-am întors încă în și mai mare grabă la ferma unchiului Thomas, ca și cum mi-ar fi fost teamă că, în scurt timp, riscam să regret hotărârea, care avea să mi se pară precipitată.

Dădusem, desigur, dovadă de multă nesocotință. Judecând la rece, adevărul era că, în ciuda bunăvoinței pe care mi-ar fi putut-o arăta Charles, cererea mea în căsătorie avea puține șanse să fie acceptată. Thérèse era mult prea tânără – aflasem că avea doar șaisprezece ani –, venea dintr-o familie care se lăuda cu o particulă de noblețe, dispunea probabil și de o dotă frumoasă, în timp ce eu... Ce să mai vorbim? Un funcționar mărunt, lipsit de orice avut personal – cu excepția salariului de la birou și a pensiei neînsemnate pe care mi-o lăsase tata –, cam bătrâior și nu prea arătos, bețiv și amator de prostituate, nu eram câtuși de puțin genul de soț pe care un părinte l-ar fi dorit pentru fiica lui. Iar faptul că pe deasupra mai eram și poet, nu-mi făcea de loc situația mai ușoară, dimpotrivă. Știam din discuțiile în contradictoriu pe care le purtasem cu părinții mei

LIBRIS | We know books

care era părerea oamenilor de bine despre profesiunea – dacă putea fi numită o profesiune – de literat!

Ciudat era însă că, în momentul în care îi scrisesem lui Charles, nu mă gândisem la eventualitatea unui refuz. Iar toate reținerile pe care le avusesem atunci când mi se păruse că Victorine aștepta din partea mea o cerere în căsătorie dispăruseră ca prin farmec. Eram sigur că Thérèse îmi era hărăzită prin voința destinului și că soarta care mi-o scosese în cale va avea grijă să îndepărteze toate obstacolele care ne-ar fi putut despărți.

Deși eram ditamai bărbatul de douăzeci și cinci de ani, gândeam ca un adolescent și confundam realitatea cu poezia, o confuzie care mi-a fost fatală de nenumărate ori și pentru care închipuirea mea, care se aprinde atât de ușor, era singura vinovată.

Nu vreau să învinuiesc pe nimeni, nu era vina celorlalți că nu erau așa cum îi vedeam eu în închipuire. Nenorocirea era însă că mă vedeam și pe mine în închipuire altfel de cum eram în realitate. Eu, care arătasem până atunci numai dispreț față de tot ce socoteam că este burghez, năzuiam acum către o fericire domestică care ar fi trebuit să știu că nu mi se potrivea, dar, din nefericire, educația pe care o primisem în familie, ideile și deprinderile pe care părinții mi le insuflaseră de-a lungul timpului găsiseră în mine un teren roditor, dar nu atât de roditor încât să se dezvolte cum ar fi trebuit, crescuseră mărunte și pipernicite, dar erau totuși acolo, împiedicându-mă să fiu, ca Baudelaire sau ca Maxime, artist în totalitate. Burghezul și artistul viețuiau laolaltă în același trup și în același suflet, iar eu nu eram în stare să-l mulțumesc nici pe unul, nici pe celălalt, eram prea artist ca să mă pot mărgini la existența unui burghez oarecare și prea burghez pentru a-mi asuma în totalitate destinul de excepție al unui artist.

LIBRIS We know books

Ideea de a deveni soț și părinte mi se pare acum aproape un păcat împotriva naturii. Săvârșeam iarăși una dintre marile mele nebunii, pe care aveam să le plătesc cu suferință și lacrimi.

Dar pe vremea aceea vedeam totul în culori diafane, visam la o fericire conjugală care să mă vindece de toate patimile și proastele mele obiceiuri de până atunci și așteptam, plin de nerăbdare, dar și de speranță, răspunsul lui Charles.

Scrisoarea lui a venit peste câteva zile. Veștile pe care mi le dădea nu erau dintre cele mai bune, îmi îngăduiau însă să nădăjduiesc. Charles îmi scria că, impresionat de scrisoarea mea lipsită de ocolișuri, care părea să exprime un sentiment sincer, s-a hotărât să ia și el taurul de coarne și i-a arătat-o numaidecât surorii sale. Aceasta a citit-o, s-a înroșit tare la față, a părut nespus de emoționată, apoi i-a spus fratelui său că domnul V. este un bărbat foarte drăguț, dar că cererea lui a luat-o cu totul pe neașteptate și nu poate să-i răspundă în niciun fel până ce n-o să se sfătuiască cu mama ei. Așa că scrisoarea îi fusese arătată și doamnei de Beauvilage, care, după ce o citise, se dovedise destul de binevoitoare, deși scăpase câteva aluzii la vârsta crudă a lui Thérèse. În zilele următoare, cererea mea avea să-i fie înfățișată și domnului de Beauvilage, dar Charles îmi dădea de înțeles că părerea acestuia nu prea conta, deoarece nu ieșea niciodată din cuvântul soției sale, iar alegerile acesteia erau întotdeauna și ale lui. Prin urmare – mă încredința prietenul meu – lucrurile păreau să o fi luat pe un drum bun, dar trebuia să am răbdare și să încerc să dobândesc nu doar inima lui Thérèse, ci, mai cu seamă, pe cea a mamei acesteia, căreia îi va reveni, fără îndoială ultimul cuvânt. Iar în încheierea scrisorii lui, Charles îmi cerea să mai rămân

LIBRIS | We know books

o vreme la Champdoux, unde va veni să mă vadă peste câteva zile, dacă nu aveam nimic împotrivă, apoi ne vom întoarce împreună la Paris, unde vom vedea cum stau lucrurile și ce-ar mai fi de făcut.

Deși nu-mi promiteau aproape nimic, cele câteva rânduri ale amicului meu, pe care le-am citit și le-am recitit de nenumărate ori, m-au făcut să exult. Crâmpeiele de versuri care îmi răsunaseră în minte în timpul plimbărilor mele matinale au început să se lege pe neașteptate, o nouă muzică îmi inunda sufletul, o muzică ale cărei acorduri, neobișnuit de pure și de suave, nu le mai auzisem niciodată până atunci. Pentru o clipă am avut sentimentul că îmi recăpătasem inima de copil. Cuvintele mi-au venit aproape de la sine pe buze, niște cuvinte pline de candoare și simplitate, care rememorau momentul primei mele întâlniri cu Thérèse:

În rochia-i gri-verde, ușurică,
Odată, când eram mai supărat,
A apărut în fața mea deodat'.
Eu i-am cătat privirea, fără frică.

Venea, pleca, se așeza, vorbea,
Suavă, tandră, veselă, calină,
Precum o izbucnire de lumină
Ce-n sufletul meu trist se oglindea.

Iar glasul ei părea o dulce strună
Care cu nurii ei s-a însoțit,
În timp ce grațiosu-i flecărit
Vădea tot timpul inima ei bună.

LIBRIS We know books

Și am simțit pe dată apunând
Tristețea mea, știind că voi rămâne
Mereu supus acestei blânde zâne
Ce-o imploram pe vremuri, tremurând.

Așa s-a născut *Inima bună*, care a rămas până astăzi cartea la care țin cel mai mult, fiindcă mi se pare sinceră și curată; urma să apară peste doi ani, tocmai în timpul războiului, și despre ea Victor Hugo avea să-mi spună la întoarcerea lui în Franța că e „o floare crescută în mijlocul unor explozii". Nu știu dacă este adevărat, dar întotdeauna am avut o anumită preferință pentru această biată cărticică, în care vorbește o inimă purificată în întregime.

Da, căci am avut mare grijă ca în cartea aceasta să nu se strecoare nimic echivoc, nimic impur, nimic din ceea ce n-ar fi putut să fie citit de ochii plini de candoare ai lui Thérèse.

Dar acum, după atâția ani, pot să mărturisesc că nu toate gândurile îmi erau curate ca lacrima atunci când mă gândeam la sora lui Charles, și că nu toate versurile pe care le-am scris atunci erau în întregime nevinovate. Unele dintre ele anticipau ceea ce îmi plăcea să cred că vor fi viitoarele mele bucurii conjugale, iar o minte burgheză le-ar fi socotit fără îndoială necuviincioase. Ele îmi veneau pe limbă laolaltă cu mărturisirile de dragoste cele mai caste și era firesc să se întâmple așa, căci în adorația mistică pe care mi-o inspira Thérèse se amestecau aproape de fiecare dată atât dorința carnală cât și curiozitatea. Poate mai mult decât farmecele sale trupești – care îmi răscoleau și ele, firește, simțurile – ceea ce mă atâța îndeosebi era virginitatea ei, gândul că trupul acela nu mai fusese atins de niciun bărbat, și că avea să-mi aparțină mie și numai mie în întregime.

LIBRIS | Wakraw

Nu puteam să nu-mi închipui plăcerile nemaiîncercate până atunci, pe care aveam să le gust alături de această tânără ce nici nu ieșise încă bine din adolescență. Și din momentul acela am început să observ – lucru pe care nu-l băgasem în seamă până atunci – că trupurile tinere, trupurile ale căror forme incerte nu și-au atins încă maturitatea deplină, exercitau asupra mea un soi de magnetism straniu și nu va trebui să treacă mult timp până aveam să descopăr savoarea fructelor abia date în pârg, care, chiar dacă îți strepezesc dinții, îți lasă pe cerul gurii o senzație de prospețime fără pereche. Eram convins că buzele, sânii și întreaga feminitate a lui Thérèse aveau un asemenea gust, iar închipuirea mea, care o lua mereu înaintea realității, s-a populat cu fantasme de care încercam să mă eliberez așternându-le pe hârtie. Așa se face că înainte de a-i încredința *Inima bună* lui Alphonse Lemerre, manuscrisul a fost purificat cu strășnicie de tot ce n-aș fi vrut să cadă sub ochii iubitei mele, căreia aveam de gând să-i ofer cărticica aceasta drept dar de nuntă. Acum puritanismul meu de atunci mi se pare exagerat și cred că izvora dintr-un sentiment de vinovăție. Simțeam că dragostea mea nu era atât de îngerească pe cât mi-aș fi dorit, iar dorințele pe care mi le stârnise Thérèse, și pe care nu încercasem niciun un moment să le potolesc prin mijloacele obișnuite, spuneau mult despre firea mea josnică și înrobită celor trupești. În timp ce adorația mea – atâta câtă era – mi se părea nesinceră și mă făcea să mă consider în momentele mele de luciditate asemenea unui necioplit care încearcă să-și ascundă duhoarea de corp nespălat parfumându-se din belșug.

Astăzi știu precis că totul nu era decât fariseism. Experiențele prin care am trecut de atunci m-au făcut să nu mă mai rușinez de trupul meu și de dorințele aces-

UBRIS | We know books

tuia, iar la maturitate am ajuns să intonez – după un lung răstimp de pocăință sinceră la picioarele lui Dumnezeu, în care mai cred și azi după puterile mele, – niște cântece ale cărnii din care cea mai mică ipocrizie sau, mai bine zis, cea mică reținere e izgonită cu desăvârșire. Și nu încerc nicio mustrare de cuget, ci dimpotrivă, ele îmi leagănă, pentru a le face să se trezească, încă și mai arzătoare, încă și mai sălbatice, toate dorințele care acum, după ce idealistul de odinioară a murit și a fost îngropat, sunt aproape în întregime carnale.

Filele carnetului meu se îmbogățeau în fiecare zi cu o poezie sau două. Unele erau pentru Thérèse. Altele erau doar pentru mine și știam că n-o să le încredințez niciodată tiparului, deși nu erau cu nimic mai proaste decât celelalte.

Scriam poezii și făceam planuri de viitor de o naivitate copilărească. Entuziasmul stârnit de scrisoarea lui Charles era departe de a se fi risipit și speram că voi avea parte de acum înainte de o viață senină și fericită. Îmi luam adio de la vechile mele gânduri întunecate, de la falsele vorbe de duh cu care încercasem câteodată să strălucesc în salonul Ninei de Callias, de la pornirile de ranchiună și de invidie față de cei cu care gloria se arătase mai prietenoasă decât cu mine, de la tovarășii de pahar și de la casele de prostituție. Era suficient să închid ochii și în fața mea se contura limpede cărarea pe care urma s-o apuc, o cărare dreaptă, scăldată în lumina strălucitoare a unei amiezi de vară. Mă și vedeam pășind pe această potecă, spre orizontul albastru, în spatele căruia știam prea bine că mă așteptau privelişti paradisiace, dar nu de unul singur, ci purtat de o mână mică și albă, călăuzit de zâna mea bună, care îmi șoptea tot timpul la ureche că trebuie să fiu încrezător în puterile mele și că toată truda va fi răsplătită în cele din urmă. Știam că

IBBIS | We know books

drumul nu avea să fie tot timpul bătătorit și că era plin de suișuri și coborâșuri abrupte, de locuri în care poteca era împiedicată de bolovani uriași. Dar simțeam că voi putea trece cu bine de toate aceste obstacole. Și mai știam și că pe parcursul lui voi îngâna din când în când câte un cântecel naiv, izvorât de-a dreptul din inimă. Iar dacă se va întâmpla ca acest sărman cântecel să fie pe placul însoțitoarei mele, se putea să capăt în dar o strângere de mână plină de tandrețe sau chiar – de ce nu? – o sărutare ușoară pe frunte sau pe obraz.

Asta era starea de spirit în care eram, când, la sfârșitul unei săptămâni pline de proiecte himerice, dar și de gânduri nu dintre cele mai cuviincioase, m-am dus cu șareta unchiului Thomas, care s-a resemnat și de data aceasta să facă pe vizitiul, să-l aștept la gară pe Charles.

Prietenul meu mi-a adus noutăți nu tocmai îmbucurătoare. Thérèse și familia ei aveau să zăbovească în Normandia până la sfârșitul verii, iar despre cererea mea în căsătorie nu se mai auzise nimic. Vestea că aveam de așteptat aproape două luni înainte de a o revedea pe cea căreia îi spuneam deja în gândurile mele întraripate „logodnică" era ușor îndulcită de promisiunea lui Charles că îi va transmite cu dragă inimă lui Thérèse eventualele mele scrisori.

Prietenul meu – căruia am înțeles că nu-i displăcea ideea de a ajunge cumnați – s-a dovedit un musafir mult mai pe placul unchiului Thomas decât mine. Charles era un băutor strașnic, pe când eu, de când soarta mi-o scosese în cale pe Thérèse, beam cu oarecare reținere și nu o dată îl făcusem pe unchiul meu să-și strâmbe gura a nemulțumire văzându-mă cum îmi acopăr cu palma paharul pe care el se străduia să mi-l umple până la vârf. Apoi Charles se amuza sincer ascultând anecdotele grosolane pe care obișnuia să le debiteze unchiul Thomas

UBBIS | We know books

și care mie nu reușeau să-mi smulgă decât o jumătate de zâmbet. Dar Charles se pricepea de minune mai ales să imite din voce felurite instrumente muzicale și, ajutându-se uneori și de câteva mici obiecte dintre cele mai obișnuite – cum ar fi fost o linguriță lovită ritmic de marginea unui pahar – reușea să improvizeze scurte concerte care îl amuzau grozav pe unchiul meu ca și pe cei doi sau trei fermieri din vecini pe care acesta, de la venirea amicului meu, începuse să-i invite la cină. Piesa de rezistență a lui Charles era un marș funebru care se putea auzi la mai toate înmormântările din provincie, iar felul în care fratele lui Thérèse reușea să reproducă sunetul clamoros al tubei era de un comic desăvârșit. Atunci când prietenul meu era bine dispus, după o porție respectabilă de rachiu, îi adăuga marșului funebru și o mică slujbă de înmormântare pe două voci, în care glasul stins și ușor sâsâit al unui preot bătrân, care uita mereu cuvintele latinești, se amesteca cu vocea groasă și răgușită a unui cantor bețiv, stârnind râsul homeric al amfitrionului și al invitaților săi.

La una dintre aceste cine stropite din belșug cu rachiu și înveselite de giumbușlucurile hazlii ale lui Charles, unchiul Thomas l-a întrebat pe prietenul meu dacă se pricepea să cânte la orgă. Iar la răspunsul afirmativ al acestuia, a scos un mârâit de satisfacție, a izbit strașnic cu pumnul în masă și a trimis servitoarea să aducă din pivniță o sticlă cu rachiu vechi, pe care o păstra pentru prilejuri speciale. Așa am aflat că biserica din Champdoux ducea de multă vreme lipsă de un organist. După ce l-a întrebat de mai multe ori pe Charles dacă știe cântările liturghiei, iar acesta l-a încredințat că o poate scoate la capăt, deși nu mai pusese de multișor piciorul într-o biserică, unchiul Thomas și-a luat o figură plină de importanță și ne-a spus că îl va anunța chiar a doua zi pe

LIBRIS | We know books

preotul satului că pentru slujba din duminica următoare izbutise să-i facă rost de omul de care avea nevoie: de un maestru de la Paris, care știe să cânte la orgă ca un arhanghel și pe deasupra nici nu pretinde să fie plătit. Am aflat astfel și că preotul din Champdoux era tare strâns la pungă și că, după moartea vechiului organist – un bătrân care venea duminică de duminică de la Arras pentru un salariu de mizerie – nu reușise să-i găsească acestuia un înlocuitor la fel de lipsit de pretenții. Așa că, spre marea supărare a credincioșilor, orga bisericii, una nouă, donată de un fermier bogat de prin părțile locului, se prăfuia de vreo doi ani, iar preotul susținea că își poate ține foarte bine slujbele și fără orgă și că Dumnezeu prețuiește cel mai mult și mai mult simplitatea. Unchiul Thomas – care nu-l putea suferi pe preot – avea așadar de ce să-și frece palmele cu satisfacție: iată că datorită lui oamenii din sat vor avea parte în duminica următoare de o slujbă pe cinste!

Până duminică mai erau doar două zile și, în ceea ce mă privește, mă cam îndoiam că Charles își va putea onora promisiunea, care mi se părea destul de nesăbuită. Ce-i drept, după ce aburii rachiului s-au mai risipit, amicul meu a încercat să dea înapoi, dar nu mai era drum de întoarcere! De acum tot satul știa că la slujba de duminică va cânta orga și toată lumea era curioasă să-l asculte pe virtuozul de la Paris, care cânta ca un înger.

În duminica aceea am intrat pentru prima dată, spre marea bucurie a mamei, în biserica din Champdoux. Trebuie să mărturisesc că nu mă simțeam tocmai în largul meu și presimțeam o nenorocire. Charles plecase de la fermă cu mult înaintea mea, însoțit de unchiul Thomas, care, din seara aceea de pomină, îl urmărea ca o umbră, temându-se ca nu cumva prietenul meu să-și calce făgăduiala și s-o șteargă pe neașteptate din Champdoux.